

שבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"ב ב, סז)

טוב להגיד ולשיר **נַחַם נַחַם נַחַם נַחַם נַחַם** מאומן לזכות לכל הישועות

שבת קורח

את מחנות החטאים האלה ... (ז, יז)

זהו בחינת פגם קרח שהוא בחינת המחלקת של המתנגדים על הצדיקים והחסידיים האמתיים, שכל כחם מחמת הלמוד שלהם שלמדו תורה. קצתם לומדים בגפ"ת (גמרא, פרוש רש"י, תוספות), ויש שלומדים גם קבלה וכתבים אבל מעשיהם אינם כהגון, ויש מהם מקלקלים לגמרי רחמנא לצלן, ויש שאין יודעים מקלקולם כל כך אבל על כל פנים הם מתרשלים בעבודת ה' ואין מתפללים בכוונה וביגיעות, ורודפים אחר ההבל של ממון וכבוד והתנשאות וכיוצא, והם מתגרים בהכשרים ויראים תמימי הדרך ההולכים בתורת ה' באמת העוסקים בתפלה ובמעשים טובים בכח ובכוונת הלב לשמים, והם עומדים בכל פעם וחולקים עליהם בכמה מיני רדיפות וליצנות בלי שער.

וזה בחינת עדת קרח, כי קרח היה חכם ולמדן גדול, ועיקר הפגם שלו — שרצה להפריד בין למדן וצדיק, כאילו עיקר המעלה הוא בחינת למדן לבד. וזהו שאמרו (במדבר טז, ג): כי כל העדה כלם קדשים וכו', ודרשו רבותינו ז"ל (תנחומא שם ד): כלם שמעו בסיני אנכי ה' אלקיך וכו', הינו שאמרו מאחר שכלם שמעו אנכי וכל עשרת הדברות שהם כלל התורה, אם כן אין למשה ואהרן שום מעלה והתנשאות כמו שכתוב שם ומדוע תנשאו על קהל ה'. וזה בחינת פגם הנ"ל שסמכו על הלמוד לבד וכפרו בעיקר האמת.

כי עיקר המעלה וההתנשאות אמת של כל אחד מישראל על חברו הוא רק על ידי מעשים טובים, כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה (אבות פ"א), וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: שלא יהא אדם קורא ושונה ובעט ברבו ובאביו ובמי שגדול ממנו וכו'. כי אם היו מאמינים בהאמת שהעיקר הוא קיום התורה, לא היו אומרים ימדוע תנשאו וכו', כי היה ראוי להם להבין האמת שמשה ואהרן קדשתם גבה מאד מאד, והם משקעים עדין בתאוות עולם הזה כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק (שם יז, ג): את מחנות החטאים וכו' — הם חטאו על נפשותם וכו'. אבל הם רצו להפריד בחינת למדן מצדיק, כאילו העיקר הוא למדן וכו'. וזהו: ויקח קרח, ותרגם אונקלוס: ואתפלג קרח, שחלק למדן מצדיק וכנ"ל:

ועל כן אמר לו משה (שם טז, ו): קחו לכם מחנות וכו', שיקריבו קטרת. וכמו שפרש רש"י: הא לכם קטרת החביב מן הכל וכו'. הינו שמשה אמר להם הריני מראה לכם מי חביב לפני ה' יתברך. כי לפי דעת קרח העיקר הוא הלמוד והחכמה של התורה, אף על פי שאינו מקימה כלל, ולא עוד אלא שחולק על הצדיק האמת שהוא משה שנתן התורה ומקים את התורה בקדשה נפלאה, על כן אמר לו: הרי לך קטרת שחביב מן הכל, ותכנסו כלכם להקטיר, ונראה דבר מי יקום. כי קרח היה למדן וחכם גדול גם בחכמות הקבלה, וידע בודאי הסוד והכוונה של קטרת, ועל כן סמך על ר"ב חכמתו לחלק על משה ואהרן ולבקש כהנה גדולה, מאחר שגם הוא יודע כוונת הקרבנות והקטרת. על כן אמר לו משה עתה נראה האמת: קחו לכם מחנות וכו' ואתה ואהרן איש מחנות וכו' ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת וכו' והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש. וקרח סמך על חכמתו ונתרצה לזה, כי סבר שקטרת שלו יתקבל מאחר שהוא חכם ולמדן כל כך ויודע דין וכוונות הקטרת כל כך.

אבל משה התרה בהם ואמר להם שסם המוות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא, לומר שראוי להם ללמד קל וחמר מנדב ואביהוא שהיו צדיקים גדולים מאד, אף על פי כן מאחר שהקטירו קטרת שלא בזמנו נשרפו. כי נדב ואביהוא הם בחינת 'בן עזאי ובן זומא' שזה הציץ ונפגע וזה הציץ ומת, שאף על פי שהיו צדיקים גדולים, אבל שגו קצת כשנכנסו לפרדס והציצו יותר מדאי ונענשו, שזהו בחינת פגם נדב ואביהוא, כי הם בחינה אחת כמובא. ועל כן רמז להם משה שיהירו שלא יתענשו על ידי הקטרת דייקא, כי גם נדב ואביהוא שהיו צדיקים גדולים לא יצאו בשלום על ידי

שפגמו בחינת ארבעה שנכנסו לפרדס, מכל שכן וכל שכן אתם. והם לא שמעו, וסמכו על חכמתם, ופגמו הפגם של 'אחר' שקלקל לגמרי וקצץ בנטיעות, כי זהו בחינת הפגם של קרח ועדתו שהפרידו בחינת למדן מצדיק וסמכו על חכמתו למודם, שזהו בחינת מקצץ בנטיעות, בחינת ואתפלג קרח. ועל כן היה ענשם שנשרפו על ידי אש הקטרת בעצמו, שזהו בחינת 'לא זכה' — נעשית לו התורה סם מות' על ידי שמציר אותיות התורה להפך, כי התורה בחינת 'אש' כמו שכתוב (ירמיה כג, כט): הלאו כה דברי כאש. וכשפוגמין בה ומציירין האותיות להפך, מתגבר תבערת אש ממש רחמנא לצלן, כי מהאש יצאו והאש תאכלם (יחזקאל טו). (לקוטי הלכות – הלכות אומנן ד', אות ל"ה)

ויאבדו מתוך הקהל ... (טז, טז)

רבה הרבה אנשים נאבדו משני עולמות על ידי שאוחזים במחלקת על הכשרים ויראים אמתיים, כי בכל מקום שיש מחלקת, יש שם ניצוצי קרח דתן ואבירם, כמובא, ובהם נאמר: "ויאבדו מתוך הקהל". אך אף על פי כן סוף כל סוף עתידין גם הם להתבקש ולהמצא ולהתתקן, ועיקר תקונם יהיה על ידי העבודה של אלו הכשרים בעצמם, שחלקו עליהם ורדפו אותם, כי אלו הצדיקים והכשרים ותמימי דרך ההולכים בתורת ה' באמת, עיקר שלמות עבודתם הוא מה שזוכין לכסופין טובים בכל עת, ואינם מסתפקים עצמן במדרגתם ועבודתם, רק אפילו כשמגיעין למעלה יתרה בעבודת השם, אף על פי כן הם נכספין מאד מאד לזכות למעלה יתרה עוד ביותר בעבודת השם, ודורשים ומבקשים ומחפשים בכל עת לזכות לשלמות יותר בעבודת השם, כמחפש אחר אבדתו, ומתחננים לפניו יתברך הרבה על זה. וכמו שמצינו אצל דוד המלך, עליו השלום, שמעלתו היה גבוה מאד מאד, אף על פי כן בסוף תַּמְנֵינָא אַפִּי סָיִם: "יתעיתי כשה אבד בקש עבדך וכו'". ומה יכולין להבין מרחוק קצת גודל מעלת קדשת הצדיקים והכשרים אמתיים וגדל קדשת הכסופין דקדשה שלהם, ובודאי הם פועלים בתפלותם שבמבקשים "בקש עבדך" וכו', ועתידים בוודאי להתבקש, ובכחם וזכותם יתבקשו ויעלו כל האבדות כלם, עד שיעלו על ידי זה גם כל החולקים עליהם והרחוקים מהם וישונו כלם אליהם. וכל זה מרמז בדברי רבותינו ז"ל שאמרו: עדת קרח עתידה להתבקש ולעלות; כתיב "ויאבדו מתוך הקהל", ובדוד הוא אומר: "תעיתי כשה אבד בקש עבדך" מה אבדה שנאמר בדוד עתידה להתבקש, אף כאן אבדה העתידה להתבקש וכו', היינו כנ"ל. (לקוטי הלכות – הלכות אומנן ד', אות ל"ה לפי אוצר היראה – מחלוקת, אות נ"ו)

אתה ובית אביך תשא את עון המקדש ... (יח, א)

זהו עבודת הצדיקים להמתיק הדינים מכל ישראל שעל ידי זה מוציאים אותם מעוונות שבאים על ידי היצר הרע שיינקתו מהדינים, כי הצדיקים הגדולים משברים היצר הרע של מעלה שהוא בחינת דינים וממתיקים ומבטלים כל הדינים, ועל ידי זה מבטלין כח היצר הרע ומצילין ישראל מעוונות, ועל כן הצדיקים מקבלים על עצמן יסורין בשביל עוונות ישראל, כמו שכתוב: אכן חלינו הוא נשא ועוונותם הוא יסבול. כי הצדיקים הגדולים תולין כל החסרונות בעצמן שאומרים שמחמת שאינם ממתיקין הדין כראוי מחמת זה באים ישראל לעוונות, חס ושלום. ועל כן הם סובלים עוונות ישראל. וזה בחינת אתה ובית אביך תשא את עון המקדש וכו', כי הם צריכים לשמר ישראל מעוונות כי צריכין לעסק להמתיק כל הדינים שבעולם שעל ידי זה מבטלין כח היצר הרע ומצילין ישראל מעוונות. (הלכות שלוח הקן – הלכה ד', אות ט"ז)

זכרון נצח מורינו הרב ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

עצות ותפילות

(לקוטי עצות – מחלוקת ומריבה, כז)

מי שאוחז תאוותו ממחלוקות, זוכה ללקוטי מוה"ר"ן א', סימן קמה).

▲ "אגורה באהלך עולמים אחסה בסתך כנפיך סלה": רבונו של עולם, הצילני ממחלוקת, ועזרני שאזכה לאחז תאוותי ממחלוקת, שלא יהיה לי שום תאוה להחזיק במחלוקת, חס ושלוש, רק תמיד אתחזק בכל עז להשקיט הריב והמחלוקת, ולרדוף אחר השלום תמיד באמת, עד שאזכה על-ידי זה שיהיו אומרים דבר הלכה בשמי לאחר פטירתי מן העולם, ויהיו שפתותי דובבות בקבר. ואזכה לגור בשני העולמות ולא אמות לעולם, רק תמיד אהיה בכלל החיים באמת: (לקוטי תפילות א' – מתוך תפילה קב)

(ספר אבי הנחל א' - מכתב נ"ג)

מכתב

☞ ב"ה, יום ששי ערב ראש חדש אייר, תשכ"א.

גאהר מיין זאך איז תפלה (כל העניין שלי הוא תפילה).

חמדת לבי, החודר בלהב אש אל עמק ים החכמה של הצדיק הבעל תפילה, המעלה מים המינות והכפירות אל האמונה העליונה. שלום וכל טוב נצחי בזה ובבא.

שום תשובה ביצועית ה', שזכית לרצונות וכסופים טובים וחזקים, ואתה פועל בהם הרבה וטובת עסקי הצדיק שהוא הבן מלך האמת, הוא הבעל תפילה, הוא השבעה הבעטלירס [בספר סיפורי מעשיות, מעשה י"ג], הוא כלליות כל הצדיקים הגדולים המובחרים יחידי הדורות, שגילה תורות ומעשיות כאלו שלא נשמעו מעולם שהם עיקר תקוותנו לדורות עולם.

המעשיות הנוראות הגם כי אין לנו שום השגה ושום התנוצצות הדעת

בהם, אף-על-פי כן מובן וגלוי לעין הכל בחוש ממש כי כלם דברים נפלאים ונוראים מאד לא יכלם כל רעיון, וכל מה שאנו מוצאים בהמעשיות הוא רק רמז בעלמא פחות מטיפה מן הים, כי סוד גוף המעשה בעצם רחוק ונשגב מאד מדעתנו!

המעשה מהבעל תפילה, ספור נפלא ונורא הפלא ופלא, ולפי פשוטו גם-כן מבאר בו בכל עניין ועניין מוסר השכל ודרך ישרה, ומתעורר תשוקה נפלאה לעבודת ה' יתברך לכל מעיין בהם, ומספר בכלל כמעט מכל מיני הטעאות וסברות כזביות של שקר וטעות שנמצאים בעולם, ומהברור והתיקון שלהם.

והנה הבעל תפילה שהיה עוסק תמיד בתפלות ושירות ותשבחות לה' יתברך היה יושב חוץ לישוב, רק שהיה רגיל לכנס לישוב בשביל לפתות ולרצות בני-אדם לעבודת ה' יתברך לילך בדרכו, ומי שנתרצה עמו הולוכו תכף חוץ לישוב, כי רב ישוב העולם הם רחוקים מאד מהתכלית האמת. וכל הנהגותיו של הבעל תפילה ואנשיו היה להפוך ממנהג ישוב העולם, שרבים נמשכים אחר הבעל תפילה ותענוגותיו ותאוותיו, ועל-כן היה מכרח הבעל תפילה עם אנשיו לישב חוץ לישוב. ובמקום זה שהיה יושב שם הבעל תפילה היה שם נהר לפניו ואילנות ופירות, והיו אוכלים מן הפירות, ועל בגדים לא היה מקפיד כלל!

הצדיק האמת העוסק לקרב בני-אדם לעבודת ה' יתברך יושב עם אנשיו חוץ לישוב, היינו כי כל ישיבתו והנהגותיו הוא בוודאי ההפוך ממש מדרכי הישוב אשר מעשיהם תוהו, ורודפים אחר מותרות וטרודים בהבלי הזמן. אבל הצדיק עם אנשיו הם רחוקים מכל זה לגמרי, ומסתפקים במה שיש להם, ובפרט על בגדים ומלבושים אינם מקפידים כלל. והם יושבים חוץ לישוב לגמרי ממש בכל דעותיהם והנהגותיהם ועוסקים רק בתפילה ושירות ותשבחות לה' יתברך ותשובה ודוידים ותעניתים וכו', ואצל אלו האנשים כל העבודה הגדולה שבעבודת ה' שנדמה לרב העולם לדבר קשה מאד לקבל על עצמם עבודה כזאת, ואצל אלו האנשים כל זה יקר מכל התענוגים שבעולם, כי יש להם תענוג מן הסגוף הגדול או מתענית וכיוצא יותר מכל התענוגים שבעולם. אך אף-על-פי שהם יושבים חוץ לישוב, אף-על-פי כן נכנסים גם-כן בכל פעם אל הישוב כדי לקרב עוד בני-אדם לעבודת ה' ומתנהגים בזה בחכמה גדולה, כי בני הישוב היו אורבים על הבעל תפילה לתפוסו, וזה מחמת שנתבלבל העולם ונתעו בדעות משבשות שלהם כל-כך, עד שמי שהוא מקרב אל התכלית האמת ומדבר כנגד סברותיהם המטעות ועוסק לקרב בני-אדם לעבודת ה' יתברך, מתעוררים כנגדו בשנאה ומלחמה גדולה ואורבים עליו ללכדו ולתפוסו, על-כן צריך להתנהג בזה בחכמה גדולה.

הצדיק האמת - שהוא הבעל תפילה - יש לו מאכלים כאלו שכשזוכים לאכל ולטעם מאלו המאכלים משליכים תכף תאוות ממון, ומרגישים גודל הסרחון של ממון שהוא מסריח כצואה ממש, עד שמתביישים מאד עם הממון והממון הוא הבושה הגדולה מכל הבושות, וכל מי שיש לו יותר ממון

הוא מתבייש ביותר. וגם הקטנים במעלה וחסרי הממון מתביישים בעצמם גם-כן על שהיו קטנים כל-כך בעיני עצמם מחמת חסרון הממון, כי עתה נתגלה להם שאדרבא הממון הוא עיקר הבושה. ועל-כן העשירים מתביישים עוד ביותר וטומנים עצמם במחלות עפר מגודל הבושה שמתביישים אחד מחברו, עד שאינם יכולים להרים פניהם כלל מפני הבושה, כי מאכלים אלו של הבעל תפילה יש להם סגלה זו שעל-ידם ממאסין בממון בתכלית המאוס, ומשליכים אלילי כסף ואלילי זהב, כמו שיהיה לעתיד.

מי שרוצה לחשב על תכליתו באמת ומכרח להיות מערב עם הבריות כאלו שהם רחוקים לגמרי מן התכלית, צריך להזהר גם אז שיהיה על כל פנים במחשבתו חוץ מן הישוב, וירחיק מחשבתו ודעתו וכל הנהגותיו מכל בחינת ההנהגות הזרות ומידות זרות ודעות רעות וסברות של שקר הנמצאים ושכיחים הרבה ברב בני הישוב.

המעתיק, הדרוש שלומך ומעתיך בעד ישועתך והצלחתך,

ישראל דב אודסר

(ספר ימי מוהר"ן [רבי נתן] - סימן כז)

סיפור

☺ ... בערב פסח בשנת תקס"ח הני"ל נולד בני יצחק שיחיה ונכנס לברית בשביעי של פסח וחזני זכרונו לברכה כבר חלה חליו אשר מת בה כני"ל, ולא היה יכול לכנס בבית הכנסת להיות סנדק.

ואני נתעכבתי במאהלוב גם בחג השבועות ואחריו קצת עד אשר זכיתי בפרשת בלק שהגיע לי ידיעה שרבונו זכרונו לברכה כבר על לביתו בשלום ותחי רוחי ממש, ישתבח שמו יתברך לעד ולנצח על כל החסד הנפלא והנורא הזה שעשה עמנו ועם כל העולם, מה שזכינו שחזר רבונו זכרונו לברכה בחיים מלמברג שלא על פי דרך הטבע כלל, כאשר אמרו הרופאים שאי אפשר לו

לחיות כי אם כמו חדש אחד ואי אפשר לו ליסע דרך כזה וכו' והשם יתברך עשה נסים עצומים ונפלאים וחזר לביתו בשלום וחי אחר כך בנס שתי שנים ויותר קצת אשר באלו השנים החיה אותו מאד מאד וגלה תורות ושיחות ומעשיות נפלאות ונוראות אשר אין דגמתם ובגדל חלישותו בלי שעור באלו השנים אשר כמעט שנגוע בכל יום ויום, אף על פי כן עסק עמנו ועם כל העולמות וכו' וכו' בתקונים נפלאים וכו' יותר מבתחילה אשר לדעתי כל ההשאה שנסאר ממנו עמנו איזה התגלות מהשגות דעתו הנוראה, הכל היה בכח הפעולות של אותן השנים האחרונים כפי שאני מבין מרחוק יתברך שמו לעד על כל הטובה הזאת והמשיש לבו לדבריו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים ויעיין בהם באמת יבין מעט עצם הטובה והחסד הזה מה שזכינו לקבל מרבנו זכרונו לברכה ואין להאריך:

(מ"י ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

☺ ... דיבורים כאלה, "חיי מוהר"ן" בדפוס, אבל העולם מגושים כל כך, אפילו הגדולים, אפילו גאוני לא מרגישים מה שיש בזה, איך יש להם חלק בזה, על ברסלב? כל אחד, כפי המסירות נפש, כפי מה שסובל...

... רבי נתן, אנוח לא יודעים כלום איך היו יכולים לחיות רבי נתן ואנשיו, היה שפלות כזה ואכזריות כזה, אפילו על גויים אין אכזריות, ברסלב! ואני זכיתי להיות גיבור כזה, אני עמדתי נגד גדולים שהיו חשובים וגדולים בכל העולם, בירושלים היה עיר של גאוני, של גדולי תורה, ולא כל אחד היה חשוב או מפורסם, ורב משה קלירס הוא היה מפורסם בכל העולם ובירושלים, וכולם האריכו אותו, והוא היה לו שם שהוא גאון וחכם ומשכיל ונבון כזה וצדיק, היה כל השמות, שהוא גדול כל כך, ואני ידעתי מזה, אני נולדתי בטבריה, והוא היה רב בטבריה, שמעתי מזה וידעתי מזה, ואני נעשיתי ברסלב, נתקרבתי לרבי ישראל (קרדונר), אז היה לי נסים, רב משה קלירס אומר: "שלא להיות ברסלב!", והאבא אומר: "שלא להיות ברסלב, מה אתה משוגע?"

ורב מוטל, אני הייתי ילד עני, ורב מוטל (מסלונים) היה למדן גדול, אבל הוא היה גם כן אהוב מצוות כמו אנשים פשוטים, מצוה, אני נשאתי חן בעיניו, הוא ראה שאני לא כשרוני, אבל האמת שלי והלב שלי, הוא אהב אותי מאד, אני הייתי בביתו יותר מהבית שלי, אני באתי אתו, התפללתי אתו וישנתי אצלו ולמדתי אתו בלילה, והיה בינינו קשר כזה, אבל אני הייתי ילד פשוט, והוא היה רב מוטל מסלונים, הוא היה גאון וגדול וחכם, ואני לא ידעתי, כמו יתוש נגדו, והיה אהבה גדולה בינינו, הוא למד איתי, הוא אהב אותי, כמו בן שלו, והיה לו שני בנות, הבנות היו כמו אחיות שלי, שרה ופיגא, ואני באתי עם רב מוטל, הם נתנו אוכל בבוקר, בצהרים, לרב מוטל, אז הם הביאו גם כן בשבילי גם כן לחם, אני הייתי בן יחיד.